

Convenția Consiliului Europei privind Peisajul

**ACTIVITĂȚI EDUCATIVE PRIVIND
PEISAJUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

Ghid didactic pentru profesori și elevi

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Convenția Consiliului Europei privind peisajul
**ACTIVITĂȚI EDUCATIVE PRIVIND PEISAJUL
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**
Ghid didactic pentru profesori și elevi

Consiliul Europei

Ediția franceză:

*Activités d'éducation au paysage pour l'école
primaire – Livret pédagogique*
ISBN 978-92-871-8665-2

*Opiniile și ideile exprimate în această lucrare
aparțin autorilor și nu reflectă în mod
necesar politica oficială a Consiliului Europei.*

Toate drepturile rezervate.

Direcția de Comunicații (F-67075
Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).

Coperta și paginația: Documents and
Publications Production Department
(SPDP), Council of Europe

Ilustrațiile activităților 1-16, 18-24:
Rosalina Pena Vila

Ilustrația activității 17:
G. Fernández Tatjer

Fotografiile activităților: Maria del Tura
Bovet Pla; Jordi Ribas Vilàs; Rosalina
Pena Vila; Marta Travé Sánchez

Fotografia copertei:
Gian Paolo Bardazza, *Helianthus*
Council of Europe Publishing F-67075
Strasbourg Cedex <http://book.coe.int>
ISBN 978-92-871-8835-9

© Council of Europe, 2021
Printed at the Council of Europe

Convenția peisajului Consiliului Europei
Seria europeană de amenajare a teritoriului
și peisaj, 2021, nr. 121
Director editorial: Maguelonne Déjeant-Pons
Colaboratori Susan Moller și Eva Nagy
www.coe.int/en/web/landscape

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Introducere	7
I. Activități de percepere a peisajului	9
Activitatea 1 – Să vezi peisajul	10
Activitatea 2 – Să asculți peisajul	12
Activitatea 3 – Să atingi peisajul	14
Activitatea 4 – Să miroși peisajul	16
Activitatea 5 – Să guști peisajul	18
Activitatea 6 – Să simți peisajul	20
II. Activități de identificare a peisajului	23
Activitatea 7 – Ce reprezintă?	24
Activitatea 8 – Este ceea ce pare a fi?	26
Activitatea 9 – Diferit, dar asemănător	28
Activitatea 10 – Chiar mai dificil	30
Activitatea 11 – Aproape sau departe	32
III. Activități de analiză a peisajului	35
Activitatea 12 – Creșterea plantelor	36
Activitatea 13 – Urmele lăsate de animale	38
Activitatea 14 – Amprenta umană	40
Activitatea 15 – Ce se întâmplă aici?	42
Activitatea 16 – Ce se formează mai întâi?	44
Activitatea 17 – Magia peisajului	46
IV. Activități de înțelegere a peisajului	49
Activitatea 18 – Planifică teritoriul!	50
Activitatea 19 – Ce crezi că s-ar întâmpla dacă...?	52
Activitatea 20 – Tu decizi	54
V. Activități privind formularea concluziilor privind peisajul	57
Activitatea 21 – Traseul peisajului	58
Activitatea 22 – Peisajul nostru	60
Activitatea 23 – Albumul meu cu peisaje	62
Activitatea 24 – Peisajul meu arată astfel	64
Concluzie	67

Cuvânt înainte

O ființă umană în absența peisajului nu înseamnă nimic

José Ortega y Gasset

Convenția Consiliului Europei privind peisajul (ETS No. 176) se aplică întregului teritoriu al statelor semnatare și acoperă zone naturale, rurale, urbane și peri-urbane. Aceasta include spațiul terestru, apele interioare și maritime, și se referă la peisaje considerate pitorești, dar și la peisaje comune sau peisaje degradate.

Fiecare parte se obligă să „recunoască peisajele în legislație ca o componentă esențială a mediului înconjurător al oamenilor, o expresie a diversității moștenirii lor culturale și naturale comune și o bază a identității lor”.

Convenția consideră că peisajul joacă un rol de interes public major, în plan cultural, ecologic, natural și social, și constituie o resursă favorabilă activității economice, inclusiv o protecție adecvată, management și planificare corespunzătoare care pot contribui la formarea culturilor locale și a creării de locuri de muncă. Aceasta subliniază că peisajul este mai ales un element important pentru calitatea vieții pentru populații și un element esențial pentru bunăstarea individuală și socială. Prin urmare, protecția, gestionarea și amenajarea peisajului implică „drepturi și responsabilități pentru fiecare.”

Așa cum definește Convenția:

- ▶ „peisaj” înseamnă o zonă/un teritoriu, așa cum este percepută de oameni, al căreia caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani;
- ▶ „politica peisajului” se referă la formularea de către autoritățile publice a principiilor generale, a strategiilor și orientărilor pentru adoptarea unor măsuri specifice pentru protecția, gestionarea și dezvoltarea peisajului
- ▶ „Obiectiv privind calitatea peisageră” se referă la formularea de către autoritățile publice competente, pentru un anumit peisaj, a aspirațiilor populației în ceea ce privește caracteristicilor peisajului și mediului lor de viață;
- ▶ „Protecția peisajului” include acțiuni de conservare și menținere a aspectelor semnificative ori caracteristice ale unui peisaj, justificate de valoarea sa de patrimoniu care rezultă din configurația sa naturală și/sau intervenția umană;
- ▶ „Managementul peisajului” include acțiuni care au ca scop, din perspectiva dezvoltării durabile, menținerea peisajului actual și armonizării cu transformările aduse de schimbările sociale, economice și de mediu;
- ▶ „amenajări peisagere” sunt acțiuni cu un caracter explorator orientate spre viitor, care vizează dezvoltarea, restaurarea sau crearea de peisaje.

Convenția prevede ca părțile semnatare să încerce să crească sensibilizarea societății civile, a organismelor private și a autorităților publice în legătură cu valoarea peisajelor, rolul lor și schimbările pe care le suferă. Ele își iau astfel angajamentul să promoveze:

- ▶ formarea specialiștilor în domeniul cunoașterii peisajului și a intervențiilor asupra peisajului;
- ▶ programe de formare multidisciplinară asupra politicilor privind peisajul, protecție, gestionare și planificare pentru profesioniștii din sectoarele publice și private și pentru asociațiilor implicate; și
- ▶ cursuri în școli și universități care, în zonele relevante, să se ocupe de valorile legate de peisaj și de problemele rezultate din protecția, gestionarea și planificarea acestuia.

Recomandarea CM/Rec(2015)7 Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind materialul didactic pentru educația în domeniul peisajului în școlile primare a fost dezvoltată pe baza lucrărilor elaborate de Grupul de Lucru al Consiliului Europei privind Peisajul și Educația, prezentate la Conferința Consiliului Europei privind Convenția Europeană a Peisajului (Strasbourg, 18-20 martie 2015), iar apoi la întâlnirea Comitetului Director pentru Cultură, Patrimoniu și Peisaj al Consiliului Europei (Strasbourg, 1-3 iunie 2015). Grupul de Lucru a avut în componență mai mulți reprezentanți naționali responsabili cu implementarea Convenției Europene a Peisajului și un reprezentant al Comitetului Director al Consiliului Europei pentru Politica și Practica Educației. Documentele de lucru au fost pregătite de experți ai Consiliului Europei: dna Maria del Tura Bovet Pla, dl Jordi Ribas Vilàs și dna Rosalina Pena Vila, profesori și cercetători la Facultatea de geografie și istorie, Universitatea din Barcelona (Spania) CDCPP (2015) Add. 15, în colaborare cu dna Annalisa Calcagno Maniglio, profesoară de arhitectura peisajului la Universitatea din Genova (Italia).

Sprijin pentru această lucrare a fost acordat de către Ministerul Mediului, Agriculturii și Dezvoltării din Andora, Ministerul Mediului din Finlanda, Ministerul pentru Dezvoltare și Energie din Franța, Ministerul pentru Guvernare Locală și Modernizare din Norvegia, Ministerul Protecției Mediului din Serbia și Biroul Federal al Mediului din Elveția.

Ghidul pentru profesori și elevi intitulată „Activități educaționale peisagistice pentru învățământul primar” prezintă un rezumat al activității desfășurate. A fost produs de doamna Maguelonne Déjeant-Pons, șef Divizie peisaje și pericole majore al Consiliului Europei și doamna Susan Moller, asistent administrativ la Consiliul Europei, cu contribuția doamnei Veronika Strilets, avocat la Universitatea din Odessa (Ucraina), Aurélie D. Majeldi, Bénédicte Blaudeau și Marie Boucher, experți în științe politice și relații internaționale (Franța).

Consiliul Europei mulțumește pentru amabilitate revizuirii traducerii acestei publicații domnilor arhitecți Ileana și Dan Kisilewicz.

Activitățile prezentate în această ghid didactic pot fi desfășurate în cadrul activităților învățământului public și privat. Ele îi pot ajuta pe copii să dezvolte interes față de multiplele dimensiuni ale peisajului, pentru a deveni actorii și protagoniștii săi.

Maguelonne Déjeant-Pons
*Secretar executiv al
 Convenției Consiliului Europei privind peisajul*

Introducere

Scop

Educația peisajului urmărește să stârnească interesul și curiozitatea elevilor în privința peisajului, determinându-i:

- ▶ să se gândească la ce înțeleg prin cuvântul „peisaj”: dacă este locul unde trăiesc, sau alt loc?
- ▶ să ia în considerare peisajul împreună cu dimensiunile lui, de mediu, socială, culturală și economică, atât în spațiu cât și în timp;
- ▶ să înțeleagă că trăsăturile peisajului rezultă din acțiunea și interacțiunea factorilor naturali și/sau umani;
- ▶ să considere peisajul drept un sistem deschis, care evoluează continuu;
- ▶ să înțeleagă provocările protejării, gestionării și planificării peisajului;
- ▶ să ia în considerare valorile speciale conferite peisajului de părțile interesate și de populația implicată;
- ▶ să-și imagineze care ar putea fi rolul lor, ca indivizi și membri ai societății, în raport cu peisajul dintr-o perspectivă a evoluției durabile și armonioase.

Metoda didactică

Activitățile cuprind câteva subiecte și pot fi desfășurate într-o manieră interdisciplinară. Ele se pot referi la orice tip de peisaj (natural, semi-natural, rural, urban ori peri-urban), fie de aproape, fie de departe. Peisajele pot fi „obișnuite”, recunoscute ca remarcabile sau degradate.

Activitățile se pot desfășura în interiorul sau în afara perimetrului școlar. Elevii sunt motivați în mod deosebit atunci când desfășoară activități în aer liber. Ei pot, de asemenea, să cerceteze bibliotecile media și să facă cercetări., studii.

Activitățile sunt concepute pentru a fi desfășurate individual sau în grup. Participarea membrilor familiilor elevilor sau a altor persoane contribuie adesea la îmbogățirea discuțiilor și la întărirea legăturilor între generații.

Activitățile se vor desfășoară în cinci secvențe pedagogice. Ele cuprind: percepția peisajului; identificarea peisajului; analiza peisajului; înțelegerea peisajului; și prezentarea concluziilor privind peisajul.

Unele activități sunt inspirate din jocuri tradiționale. Profesorii le pot adapta contextului în care se desfășoară.

I. Activități de percepere a peisajului

Activitățile de percepere a peisajului sunt menite să aducă o înțelegere a peisajului prin intermediul simțurilor, gândurilor și emoțiilor.

Scopuri

- ▶ Observarea aspectelor semnificative sau caracteristice ale peisajului, atât a celor naturale, cât și a celor rezultate din intervenția omului.
- ▶ Luarea în considerare a întrebărilor privind funcționalitatea și armonia peisajului.
- ▶ Luarea în considerare a peisajului ca un mediu viu, o sursă de inspirație și creativitate.

Sfaturi

- ▶ Asigurarea continuității desfășurării activităților, în perimetrul școlii sau în afara acesteia.
- ▶ Asigurarea unui timp suficient pentru terminarea activităților individuale înainte de a continua activitățile de grup.

Activitatea 1 – Să vezi peisajul

Scop

Perceperea peisajului prin văz.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

De preferință afară sau în clasă.

Când

Tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 20 și 60 minute.

Echipament

Afară: caiete, creioane negre și colorate. În clasă: o selecție de reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi).

Cum

Afară, elevii urmează un traseu de-a lungul căruia observă formele și culorile peisajului. Ei identifică formele peisajului (siluetele munților, formele orașelor, geometria câmpurilor, formele terenurilor rurale, cotiturile râurilor, drumurile, potecile grădinilor, conturul coastelor, lacurile, etc.). Desenează peisajul, reproducând formele și nuanțele observate.

În clasă, elevii se uită la reprezentări ale peisajelor pentru a vedea dacă cele cu forme și culori similare sunt de fapt la fel sau diferite. Pe baza celor observate vizual, elevii iau parte la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Văzul face posibilă distingerea peisajelor cu structuri și dinamici variate prin luarea în considerare a formelor și culorilor.

Luminozitatea variază în funcție de starea vremii și de momentul zilei.

După impresia artistică inițială, este posibil să fie descoperite multiplele aspecte ale peisajului.

Activitatea 2 – Să ascuți peisajul

Scop

Perceperea peisajului prin auz.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

De preferință afară, sau în clasă.

Când

Afară, în tot timpul zilei (a se avea grijă ca sunetele și zgomotele să poată fi auzite). În clasă, pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 20 și 60 minute.

Echipament

Afară: caiete, creioane negre și colorate. În clasă: înregistrări de sunete și zgomote din peisaje, și reprezentări ale acestor peisaje (fotografii, desene, picturi).

Cum

Afară, elevii urmează un traseu (cu puncte de ascultare) unde se pot auzi sunete și zgomote (care variază în general în funcție de anotimp și de momentul zilei). Cu ochii închiși, ei numără în tăcere sunetele și zgomotele pe care le aud și le memorează. Le înregistrează pentru a forma un „peisaj sonor”. Desenează peisajul, pentru a și-l aminti.

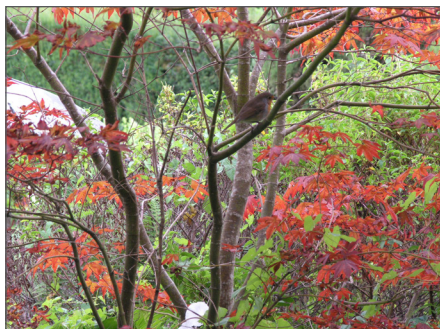
În clasă, elevii ascultă înregistrări de sunete și zgomote din diferite peisaje. Ei își notează ce au auzit și desenează peisajul pe care îl evocă sunetele sau zgomotele. Verifică dacă acestea se potrivesc cu anumite peisaje și participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Auzul ne dă informații despre peisaj. În timp ce zgomotul este ușor de perceput, doar o ascultare atentă poate să distingă anumite sunete.

Un peisaj sonor este o combinație de sunete și zgomote care definesc un anumit mediu. Fiecare peisaj are o sonoritate specifică.

De obicei, principalele sunete și zgomote care se aud dau o indicație despre natura peisajului respectiv.

Activitatea 3 – Să atingi peisajul

Scop

Perceperea peisajului prin atingere.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară și în clasă.

Când

Pe toată durata zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 25 și 60 minute.

Echipament

Pungi opace (pentru colectarea de elemente ale peisajului), eșarfe pentru legat la ochi, cutie de carton (cu un orificiu), mostre de elemente (naturale și rezultând din intervenția umană).

Cum

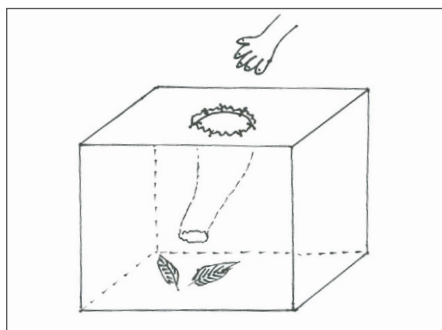
Afară, elevii urmează un traseu și adună mostre de elemente naturale (frunze, scoarță de copac, mușchi, licheni, pietricele, nisip, scoici) și rezultate din intervenția omului (capace de sticle, hârtii, pungi de plastic).

Întorși în clasă, elevii pun aceste mostre în cutia de carton. Pe rând, legați la ochi, iau mostre din cutie. Încearcă să identifice elementele, să-și imagineze de unde provin (un con de pin poate proveni din pădure, mușchiul de pe un lemn umed, pietrișul de pe o potecă, scoicile de pe o plajă) și să explice de ce. Apoi, participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Contactul cu elementele naturale, solide (pământ, piatră), lichide (apă) sau fluide (aer) furnizează informații despre peisaj.

Textura, forma și temperatura elementelor peisajului dau formă peisajului.

Activitatea 4 – Să miroși peisajul

Scop

Perceperea peisajului prin miros.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

De preferință afară, sau în clasă.

Când

Tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 30 și 60 minute.

Echipament

Caiete, creioane negre și colorate.

Cum

Afară, elevii urmează un traseu, detectând mirosuri, atât plăcute cât și neplăcute. Ei desenează poteca în caiete, marcând locurile unde simt mirosuri (reprezentându-le cu diferite culori). Le descriu, apoi le compară cu alte mirosuri. Indică dacă vreunul dintre ele este neobișnuit într-un anumit loc (poluare într-o pădure) și dacă le este greu să identifice sursa (compuși organici volatili). Elevii examinează posibilitatea ca mirosurile să fie mai intense pe căldură.

Dacă un miros (plăcut sau neplăcut) este intens, sursa lui va fi ușor de identificat (ex: mirosul de bălegar poate veni dintr-un grajd, de chimicale de la o fabrică, de apă stătută dintr-un rezervor, de mâncare dintr-o zonă cu restaurante, de pește dintr-un port, plantele de pe câmp miros, aerul de mare de pe coastă).

În clasă, elevii comentează experiența avută și își imaginează cum pot fi eliminate anumite mirosuri neplăcute și cum pot fi amplificate cele plăcute (plante frumos mirositoare). Ei participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Mirosurile influențează perceperea peisajului, atât favorabil cât și defavorabil.

Memoria olfactivă joacă un rol important în viață, iar mirosurile sunt adesea asociate cu peisajul.

Peisajele frumoase devin mai puțin atractive dacă acolo există mirosuri neplăcute.

Activitatea 5 – Să guști peisajul

Obiectiv

Perceperea peisajului prin gust.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

De preferință afară, sau în clasă.

Când

Pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 20 și 60 minute.

Echipament

Reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene sau picturi), mâncare (crudă, gătită, semi-preparată), farfurii, tăvi, legături de ochi, caiete, creioane negre și colorate.

Cum

Afară, elevii urmează un traseu, căutând plante, flori, fructe sălbatice comestibile sau fructe și legume de cultivate.

Afară, sau în clasă, elevii asociază gusturile cu peisajul (care poate fi mai aproape sau mai departe). După ce gustă mâncarea, își imaginează din ce fel de peisaj poate proveni (o legumă poate proveni dintr-o grădină, un pește din mare, un fruct de pădure dintr-o regiune muntoasă, carnea de la o fermă, fructele dintr-o livadă, cerealele de pe câmp) și care (tip de sol, climă, moduri de cultivare). Ei pot repeta exercițiul legați la ochi. Desenează imaginea pe care și-au format-o despre peisajele „gustate” și participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Perceperea gustului este ceva personal: unora le poate plăcea o mâncare, altora nu.

O agricultură care folosește cunoștințe tradiționale sau contemporane indiferent de calitatea locurilor, face posibilă producerea de alimente de calitate, menținând în același timp peisajul într-un fel adecvat.

Activitatea 6 – Să simți peisajul

Obiectiv

Perceperea peisajului prin gânduri și emoții.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

De preferință afară sau în clasă.

Când

Pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 20 și 45 minute.

Echipament

Afară: hartă, caiete, creioane negre și colorate, lista cu indicatoare de emoții. În clasă: reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), lista cu indicarea emoțiilor.

Cum

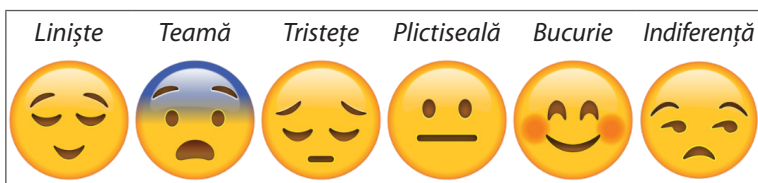
Afară, elevii urmează un traseu, indicând pe hartă punctele de observație. Merg în tăcere, concentrându-se asupra gândurilor și emoțiilor lor. Iau notițe și își reprezintă emoțiile prin simboluri. Participă la o dezbatere generală.

În clasă, elevii aleg reprezentări ale peisajelor. Le descriu și caută înregistrări, mostre de elemente, naturale și rezultate din intervenția umană, mirosuri și alimente care evocă aceste peisaje. Participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Deși un peisaj poate provoca gânduri și sentimente diferite în funcție de persoane adesea, acesta poate provoca gânduri și sentimente similare pentru mai multe persoane.

În plus, perceperea unui peisaj poate varia atunci când el este privit în realitate sau virtual.

II. Activități de identificare a peisajului

Activitățile de identificare a peisajului au ca scop descrierea și clasificarea acestuia având în vedere trăsăturile lui semnificative și caracteristice.

Scopuri

- ▶ Considerarea noțiunii de scară în reprezentarea trăsăturilor peisajului, estimarea proporțiilor, a dimensiunilor și înțelegerea configurării lor.
- ▶ Studiul structurii peisajului pentru a înțelege cum funcționează.
- ▶ Examinarea caracteristicilor semnificative ale peisajului.

Sugestii

- ▶ Identificarea zonelor care pot fi considerate obișnuite, remarcabile sau degradate.
- ▶ Observarea diversității peisajelor la diferite niveluri (local, regional, național, continental, global).
- ▶ Compararea peisajelor pentru identificarea asemănarilor și diferențelor.

Activitatea 7 – Ce reprezintă?

Obiectiv

Identificarea trăsăturilor peisajului, naturale (abiotic și biotic) și cele rezultate în urma intervenției umane.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară sau în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 20 și 30 minute.

Echipament

Reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), hârtie transparentă, caiete, creioane negre și colorate.

Cum

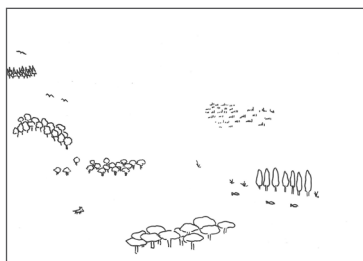
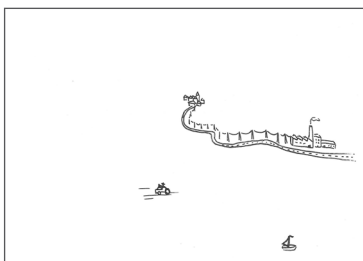
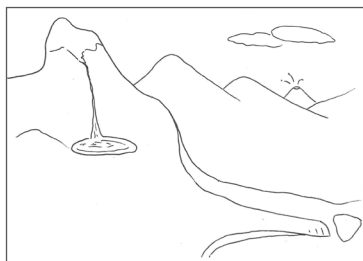
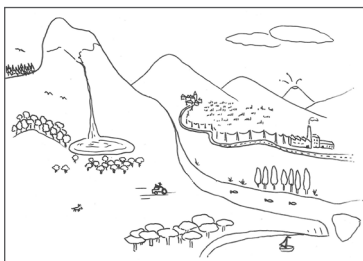
Afară, elevii desenează trăsături ale peisajului, folosind doar trei culori: una pentru trăsăturile naturale abiotice, alta pentru trăsăturile naturale biotice și a treia pentru elemente rezultate din intervenția omului. Ei pot folosi și simboluri (pătrat, cerc și triunghi, în funcție de trăsăturile peisajului: biotice, abiotice sau rezultate din intervenția umană). Continuă activitatea numărând trăsăturile pe categorii. Observă locul pe care fiecare tip de trăsătură îl ocupă în peisaj și participă la o dezbatere generală.

În clasă, elevii observă o reprezentare a unui peisaj. Ei desenează unele dintre trăsăturile lui (abiotice, biotice și rezultate din intervenția omului) pe trei foi de hârtie transparentă separate. Ei suprapun cele trei foi pentru a reprezenta peisajul în întregul său, cu toate elementele lui. Continuă activitatea numărând trăsăturile pe categorii. Observă locul pe care fiecare tip de trăsătură îl ocupă în peisaj și participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Structura unui peisaj este alcătuită din aspecte naturale (abiotice și biotice), cât și forme rezultate din intervenția omului.

În funcție de caracteristicile lui dominante, un peisaj poate fi considerat natural, semi-natural, rural, urban ori peri-urban.

Activitatea 8 – Este ceea ce pare a fi?

Obiectiv

Observarea caracteristicilor unui peisaj rezultate din acțiunea și interacțiunea factorilor naturali și umani.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară sau în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 20 și 30 minute.

Echipament

Afară: caiete, creioane negre și colorate, harta unui traseu (pe care sunt indicate punctele de observație). În clasă: reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), caiete, creioane negre și colorate.

Cum

Afară, elevii urmează un traseu și observă dacă trăsăturile peisajului rezultă din acțiunea factorilor naturali (creșterea plantelor sălbatice, pâraie izvorând dintr-o sursă naturală) sau umani (câmp cu plante cultivate, cartier orășenesc, râu canalizat). Examinează relația dintre acești factori (plante acoperind un monument de piatră, copaci plantați pe lângă malurile unui râu, nisip așezat pentru a combate eroziunea unei plaje). Ei participă la o dezbatere generală.

În clasă, elevii desfășoară aceeași activitate, bazată pe reprezentări ale peisajelor. Participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Un peisaj este compozit, dacă rezultă din acțiunea factorilor naturali și umani împreună.

Un peisaj este dinamic, dacă rezultă din interacțiunea acestor factori.

Activitatea 9 – Diferit, dar asemănător

Obiectiv

Observarea faptului că peisajele pot fi diferite în felul cum arată dar similare în modul cum funcționează.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară sau în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 30 și 120 minute.

Echipament

Afară: caiete, creioane negre și colorate, harta unui traseu (pe care sunt indicate punctele de observație). În clasă: reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), caiete, creioane negre și colorate.

Cum

Afară, sau în clasă, elevii examinează dacă peisajele de același tip au în general un mod comparabil de funcționare, chiar dacă sunt despărțite de distanță (peisajele urbane: clădiri, clădiri administrative, birouri, grădini publice; peisajele rurale: pajiști, câmpuri, case izolate; peisajele de coastă: nisipuri, dune, terenuri umede; peisajele de munte: topografie, relief; peisajele tropicale: vegetație deasă; peisajele industriale: hangare, fabrici, mine; peisajele deșertice: nisip, oaze). Ei participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

În viața de zi cu zi, diferitele tipuri de peisaje pot fi observate, având în vedere caracteristicile lor principale.

Peisajele pot fi diferite în felul cum arată, având totuși același mod de funcționare.

Activitatea 10 – Chiar mai dificil

Obiectiv

Clasificarea peisajelor complexe, alcătuite dintr-o combinație de trăsături rezultate din intervenția umană asupra configurației sale naturale .

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară sau în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 30 și 120 minute.

Echipament

Afară: caiete, creioane negre și colorate, harta unui traseu (pe care sunt indicate punctele de observație). În clasă: reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), caiete, creioane negre și colorate.

Cum

Afară, elevii urmează un traseu pe care pot observa o mare varietate de peisaje complexe, alcătuite dintr-o combinație de trăsături rezultate din configurația lor naturală sau din intervenția umană. Ei observă dacă anumite caracteristici sunt dominante, identifică aspectele cele mai izbitoare, descriu și clasifică peisajul. Participă la o dezbatere generală.

În clasă, elevii desfășoară aceeași activitate, pornind de la reprezentări ale unor peisaje complexe (locale sau depărtate). Le descriu, identifică aspectele cele mai izbitoare, le clasifică și participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

În general, peisajele ale căror trăsături semnificative, naturale sau generate de om, prezintă doar o mică variație și nu sunt supuse unor factori de transformare puternici (naturali sau umani) sunt ușor de clasificat.

Pe de altă parte, peisajele cu trăsături naturale sau umane variate și care sunt supuse unor factori de transformare majori (naturali sau umani) sunt complexe și greu de clasificat.

Peisajele în care aspectele predominante nu sunt foarte variate pot fi supuse unor clasificări diferite, în funcție de cum sunt percepute.

Activitatea 11 – Aproape sau departe

Obiectiv

Considerarea noțiunii de scară în clasificarea peisajelor.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară sau în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 60 și 120 minute.

Echipment

Afară: carton, hârtie de desen, foarfecă, lipici, suporturi rigide (pe care elevii se pot sprijini când desenează), caiete, creioane negre și colorate. În clasă: desenele care au fost făcute afară.

Cum

În clasă, elevii taie cartonul și fac cadre de observație de diferite mărimi și forme (pătrat, dreptunghi, triunghi, cerc).

Afară, elevii examinează un peisaj făcând o primă clasificare a lui. Apoi țin cadrele de observație cu brațul întins, examinând părți ale acestui peisaj. Verifică dacă clasificarea inițială este încă valabilă, sau dacă variază în funcție de unghiul de orientare ales (de exemplu, înspre clădiri, sau înspre o pădure din apropierea clădirilor), sau în funcție de mărimea ori forma cadrelor. Elevii desenează peisajul pe care îl observă prin cadre, reproducând și conturul cadrului.

În clasă, elevii prezintă rezultatul activității lor, indicând dacă anumite trăsături ale peisajului ies în evidență. Participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

O clasificare a unui peisaj trebuie să includă noțiunea de scară, luând în considerare proporțiile dintre trăsăturile peisajului.

Același peisaj poate fi clasificat diferit în funcție de scara aleasă, sau dacă este perceput de aproape sau de departe.

Aceeași scară trebuie folosită pe tot parcursul studiului unui peisaj.

III. Activități de analiză a peisajului

Activitățile de analiză au scopul de a trezi curiozitatea și gândirea critică privind peisajul.

Scopuri

- ▶ Analizarea acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și umani asupra peisajului.
- ▶ Examinarea geomorfologiei peisajului și a tipurilor de utilizare a teritoriului (zone naturale, rurale, urbane și peri-urbane).
- ▶ Studiul trăsăturilor abiotice și biotice, cât și al celor rezultate din intervenția umană (urme, rămășițe, construcții, produse agricole și marine), și interacțiunea lor.
- ▶ Examinarea problemelor rezultate din poluarea mediului (apă, sol, aer, climă).

Sugestii

- ▶ Explicarea efectelor factorilor naturali și umani și ale interacțiunii lor asupra dinamicii și transformărilor unui peisaj.
- ▶ Considerarea faptului că peisajul evoluează și se schimbă în timp.
- ▶ Promovarea rigorii necesare pentru cercetare științifică (colectarea metodică a indiciilor, notițe clare, măsurători exacte).
- ▶ Încurajarea lucrului în echipă, cu împărțirea sarcinilor.

Activitatea 12 – Creșterea plantelor

Obiectiv

Cercetarea diferitelor tipuri de vegetație pentru a le înțelege dinamica.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară sau în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 40 și 80 minute. Activitatea poate fi repetată pentru diferite tipuri de peisaje.

Echipament necesar

Sfoară, ruletă, hârtie cu pătrățele, caiete, creioane negre și colorate.

Cum

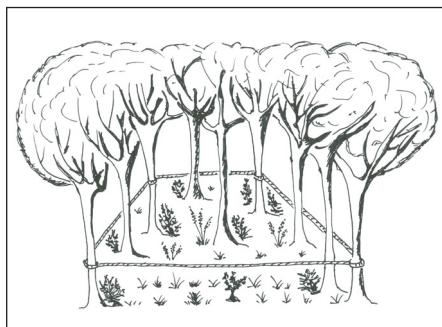
Afară, elevii lucrează în grupuri mici pe o parcelă de teren de câțiva metri pătrați, delimitată de o sfoară. Numără speciile de plante pe care le găsesc acolo, le caută numele, verifică dacă au lăstari, estimează densitatea și înălțimea vegetației și măsoară grosimea trunchiurilor de copaci. Iau notițe, marchează pe hârtie grafică locul unde au găsit anumite specii și le desenează.

Afară, sau în clasă, elevii prezintă rezultatele cercetării lor examinând dacă vegetația e bogată și variată, și dacă diferă de la o parcelă la alta. Ei examinează dinamica vegetației în cadrul peisajului și participă la o dezbateră generală.

Noțiuni cheie

Grupurile de plante sunt alcătuite din indivizi ai mai multor specii, interacționând atât cu indivizi ai aceleași specii, cât și cu indivizi ai altor specii.

Vegetația joacă un rol important în producerea și protecția solurilor și humusului, ciclului carbonului și în producția de oxigen.

Activitatea 13 – Urmele lăstate de animale

Obiectiv

Descoperirea prezenței speciilor animale din indicii și semne.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară, pe urmă în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durăță

Între 40 și 60 minute.

Echipament

Afară: caiete, creioane negre și colorate, mănuși, pungi și cutii (pentru colectarea mostrelor) și etichete (pentru identificarea lor). În clasă: lupe, sul de hârtie pentru desen.

Cum

Afară, în grupuri mici, elevii merg în tăcere pentru a auzi sunetele animalelor. Ei caută urme ale trecerii acestora (urme de labe) sau mostre de rămășițe (cuiburi, vizuini, pene, păr, fecale). Notează locul unde le-au găsit, le desenează și adună mostre.

În clasă, elevii examinează mostrele colectate și încearcă să marcheze pe un panou din perete traseul folosit de animalele în căutare de adăpost sau mâncare. Ei participă la o dezbateră generală.

Noțiuni cheie

Deși nu sunt întotdeauna ușor de văzut sau auzit, speciile de animale sunt prezente în majoritatea peisajelor, mai ales unde există apă.

Cunoașterea speciilor de animale permite să înțelegem efectele negative pe care degradarea peisajelor le are asupra acestor specii.

În cadrul studiului peisajelor, trebuie măsurată densitatea populației speciilor celor mai numeroase, iar speciile endemice trebuie identificate.

Activitatea 14 – Amprenta umană

Obiectiv

Identificarea impactului oamenilor asupra peisajului.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară, pe urmă în clasă.

Când

Afară, de preferință dimineața. În clasă, pe tot timpul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează în grupuri mici, apoi participă la o dezbatere generală.

Durată

Între 40 și 80 minute afară. 30 minute pentru prezentarea concluziilor, în clasă.

Echipament

Caiete, creioane negre și colorate, pungi și mănuși (pentru colectarea deșeurilor).

Cum

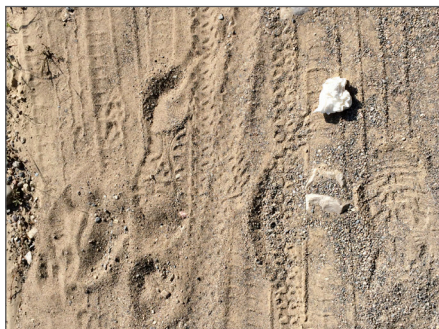
Afară, elevii se împart în mici grupuri și explorează câțiva metri dintr-un traseu. Ei caută urme de pași (de bărbați, femei sau copii) și urme de vehicule (biciclete, cărucioare, motociclete, mașini), cât și deșeuri (carton, hârtie, pungi de plastic, sticle, cutii, bucăți de sticlă și materiale textile, chiștoace de țigări). Notează cantitatea, proveniența și impactul pe care acestea îl au asupra peisajului. Desenează urmele de pași, de vehicule sau deșeuri.

Întorși în clasă, elevii prezintă rezultatele cercetării lor. Ei evaluează nivelul de folosire a traseului și impactul pe care această uzură îl poate avea asupra peisajului. Participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Oamenii transformă peisajul mult mai mult decât speciile de plante sau animale. Începând cu Revoluția Industrială, puține peisaje nu au fost marcate de prezența umană.

Anumite activități produc poluare și noxe care afectează peisajul, nu numai din punct de vedere estetic, ci și funcțional.

Activitatea 15 – Ce se întâmplă aici?

Obiectiv

Analizarea acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și umani asupra peisajului.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă.

Când

Pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Mai multe ședințe de 60 minute.

Echipament

Carton, creioane negre și colorate, foarfecă.

Cum

Elevii taie 32 de cartonașe. Pregătesc două serii de cartonașe pe care le ilustrează cu desene sau colaje.

Cartonașele din primul set (10 cartonașe) sunt intitulate „Factor de transformare”. Ei reprezintă factori de transformare a peisajelor, fie naturali (vânt, maree, erupție vulcanică), umani (construcții de infrastructuri, trafic de automobile), sau având ambele origini, atât naturală, cât și umană (eroziune, climă, schimbare).

Cartonașele din al doilea set (22 de cartonașe) sunt intitulate „Peisaje înainte și după”. Perechi de cartonașe reprezintă același peisaj, înainte și după o transformare. Formele, culorile și relieful peisajelor pot fi diferite (de exemplu: un câmp gol și același câmp după cultivare; un câmp în starea sa naturală și același câmp traversat de o autostradă; viță-de-vie vara și iarna; o pădure de foioase vara, apoi iarna; o pădure înainte și după un incendiu; o plajă naturală și aceeași plajă devenită port; un mic sat și același sat devenit oraș; un oraș înainte și după o erupție vulcanică sau cutremur).

Cartonașele/cărțile sunt amestecate și împărțite. Un elev joacă o carte din seria „Peisaj înainte și după”. Elevul care are cartea pereche o pune jos. Elevii văd dacă

au în mână o carte „Factor de transformare”, care să poată explica transformarea peisajului respectiv. Cine o joacă primul și explică de ce s-a transformat peisajul, câștigă perechea de cărți

„Peisaj înainte și după”. Elevul câștigător pune jos cartea „Factor de transformare” și trage o nouă carte. Elevul care câștigă cele mai multe perechi „Peisaj înainte și după” câștigă jocul. Când jocul se termină, cărțile sunt amestecate și împărțite din nou.

Noțiuni cheie

Peisajele suferă transformări atât din cauzele propriilor dinamici, cât și factorilor naturali și umani care acționează și interacționează în cadrul lor.

Deși un peisaj se schimbă, cu fiecare anotimp și în decursul anilor, el rămâne în general același.

Dacă un peisaj se transformă într-atât încât să nu se mai poată regenera sau recupera, el se va schimba cu siguranță.

Activitatea 16 – Ce se formează mai întâi?

Obiectiv

Examinarea felului în care elementele abiotice transformă peisajul.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

De preferință afară, la un pârâu puțin adânc. La școală, în curte.

Când

Pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează în grup.

Durată

Între 60 și 80 minute.

Echipament

Afară: o bucată de metal pentru scrijelit pietre, acid clorhidric diluat (trebuie folosit numai de profesor). În școală: lighean, pământ, stropitoare, pietre, bucată de metal pentru scrijelit pietre, acid clorhidric diluat (trebuie folosit numai de profesor).

Cum

Afară, lângă pârâu, elevii aruncă trei lucruri în apă (de exemplu, o frunză, o bucată de scoarță de copac și o rămurică). Ei compară viteza lor de deplasare și observă unde se opresc (alte elemente duse de apă s-au adunat probabil în același loc). Observă forța și dinamica apei (eroziunea, transportul sedimentelor și semințelor, schimbările în sinuozitatea râurilor).

Elevii își continuă activitatea adunând câteva pietre, de diferite forme și compoziții. Le inspectează, le verifică duritatea (scrijelindu-le cu o bucată de metal). Apoi ascultă sunetul pe care îl produc când vin în contact cu alt element. Examinează dacă anumite pietre (aglomerări de nisip, var) se sfărâmă, și dacă ploaia sau vântul le-au erodat pe cele mai moi. Profesorul poate realiza un experiment încercând să vadă dacă o bucată de piatră se dizolvă când se pune pe ea o picătură de acid clorhidric diluat. Elevii participă la o dezbatere generală.

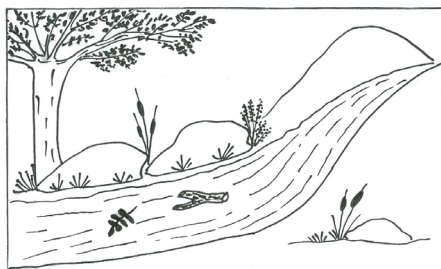
Dacă activitatea se desfășoară la școală, elevii încearcă să facă un șuvoi de apă în curte pentru a observa forța și dinamica apei. Ei examinează de asemenea forma și compoziția pietrelor. Participă la o dezbateri generală.

Noțiuni cheie

Apa și vântul dau formă reliefului unui peisaj.

Apa exercită o forță considerabilă. Un pârâu modest poate învărti roata unei mori.

În funcție de natura, rezistența și permeabilitatea lor, rocile crează diferite tipuri de sol.

Activitatea 17 – Magia peisajului

Obiectiv.

Investigarea modului în care peisajul se schimbă în timp.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

Afară, pe urmă în clasă.

Când

Pe tot parcursul anului.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Între 30 și 60 minute.

Echipment

Documente recente și vechi legate de o zonă urbană și împrejurimile ei (fotografii, gravuri, picturi, documentare, filme, articole din ziare vechi sau alte scrieri), hârtie de copiat, sul de hârtie de desen, caiete, creioane negre și colorate.

Cum

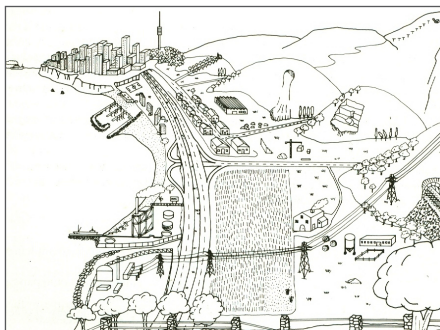
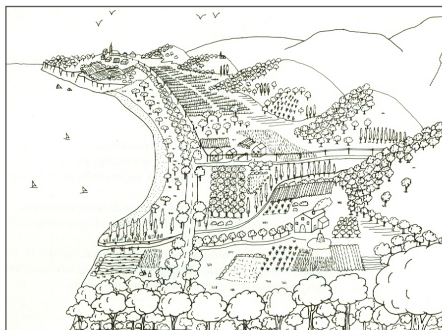
Elevii compară un peisaj actual familiar cu o reprezentare mai veche a aceluiași peisaj. Dacă observă că peisajul s-a schimbat, ei analizează factorii, naturali și umani, care au dus la schimbare. Investighează și consultă arhive.

Elevii reprezintă un peisaj în două epoci diferite, dar care sunt considerate din același punct de vedere. Ei trasează (pe o hârtie de copiat) conturul unui peisaj așa cum a fost, apoi (pe o altă hârtie de copiat), conturul peisajului, așa cum a devenit el. Suprapun cele două foi să vadă dacă contururile diferă. Identifică principalele transformări (case, drumuri, piețe, câmpuri) și pregătesc un panou pentru a le reprezenta. Participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Peisajul, ca sistem, nu e static, ci dinamic.

El se schimbă cu timpul, în funcție de interacțiunea factorilor naturali și umani.

IV. Activități de înțelegere a peisajului

Activitățile de înțelegere a peisajului au scopul de a promova abilitatea cunoașterii dinamicii și presiunilor care modifică peisajul, pentru formarea unei opinii.

Scopuri

- ▶ Identificarea factorilor naturali și umani care conduc la transformarea peisajului.
- ▶ Identificarea cunoștințelor, vechi și noi, pentru protejarea, gestionarea și planificarea peisajului.
- ▶ Organizarea de întâlniri cu populația interesată din teritoriu.
- ▶ Evaluarea peisajelor identificate, având în vedere valorile lor speciale.

Sugestii

- ▶ Aplicarea cunoștințelor dobândite prin desfășurarea de experimente inspirate din situații reale.
- ▶ Dezvoltarea abilităților elevilor de a formula ipoteze, cât și de a face propuneri creative, dar realiste.
- ▶ Elevii trebuie să fie conștienți că jocurile (în special cele video) sunt simulări ale realității, nu realitate. În lumea reală, nu este întotdeauna posibil să „faci și să desfaci”, cum se întâmplă pe o tabletă magică ori pe un computer.

Activitatea 18 – Planifică teritoriul!

Obiectiv

Înțelegerea complexității planificării teritoriale.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă sau pe terenul școlii.

Când

Pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual sau în grup.

Durată

Între 30 și 60 minute

Echipment

Carton, foarfecă, lipici, plastilină, sul de hârtie pentru desen, carton (pentru o machetă).

Cum

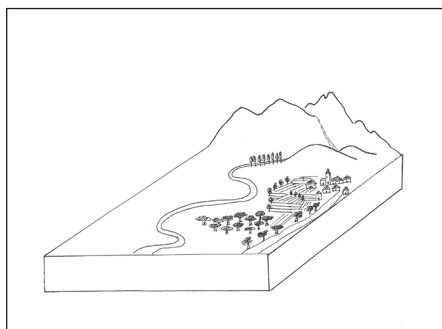
Elevii își imaginează un mod de a distribui activități umane într-o anumită zonă. Pe un panou de perete (sau pe o machetă) ei marchează locurile pentru infrastructura necesară de transporturi și comunicații, case, piețe, parcuri și grădini, zone pentru agricultură, creșterea animalelor și pescuit, cât și locurile necesare pentru conservarea vieții sălbatice și pentru coridoarele terestre și acvatic.

Ei taie figurine din carton reprezentând elemente și trăsături ale peisajului, atât naturale (râuri, roci, copaci, animale, plante) cât și rezultând din intervenția umană (școli, case, teatre, muzee, terenuri de sport, magazine, fabrici, spitale, cariere de piatră). Ei lipesc aceste figurine pe panoul de perete (sau în machetă). Indică numele de străzi, piețe, clădiri, copaci și alte elemente sau trăsături și participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Planificarea teritorială se referă la metodele folosite de sectorul public pentru a influența distribuția oamenilor și activităților în spații de diferite dimensiuni, cât și la amplasarea diferitelor zone naturale, de infrastructură și de recreere.

Planificarea peisajului înseamnă acțiuni hotărâte de perspectivă pentru întărirea, restaurarea și crearea de peisaje.

Activitatea 19 – Ce crezi că s-ar întâmpla dacă...?

Obiectiv

Prezicerea evoluției unui peisaj în timp.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă.

Când

Pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează în grupuri mici.

Durată

Între 30 și 60 minute

Echipament

Carton și hârtie fină, reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), creioane negre și colorate.

Cum

Fiecare grup de elevi alege un peisaj (de exemplu, cartierul lor, intrarea în oraș, o zonă rurală). Fac un titirez din carton și reprezintă, pe fiecare față, factori naturali și umani capabili să transforme același peisaj (inundație, eroziune, construirea unui nou cartier, crearea unui parc, încălzirea atmosferei).

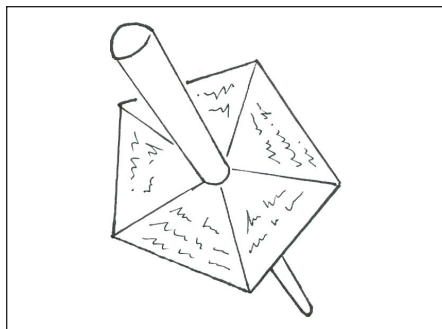
Elevii învârtesc titirezul pe bancă și, când se oprește, examinează factorul de transformare care este cu fața înspre bancă. Explică ce consecințe ar avea transformarea respectivă pentru peisaj. Își imaginează scenariile și formulează propuneri pentru protejarea, gestionarea și planificarea peisajului. Participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Peisajul se schimbă în timp, în funcție de interacțiunile factorilor naturali și/sau umani.

Deciziile privind peisajele trebuie luate pe baza înțelegerii proceselor care determină evoluția lor.

Peisajele complexe se pot schimba în mod ireversibil sub efectul unor presiuni puternice.

Activitatea 20 – Tu decizi

Obiectiv

Luarea deciziilor despre protejarea, gestionarea și planificarea peisajelor.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă.

Când

Pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează în grupuri.

Durată

Între 30 și 60 minute

Echipament

Informații și date privind peisajul, colectate pe teren, de la rezidenți, în biblioteci sau pe internet (hărți, fotografii și poze aeriene).

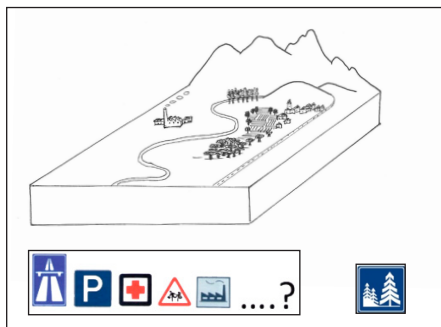
Cum

Elevii examinează proiecte controversate, reale sau fictive, privind peisajele (de exemplu, construirea unei autostrăzi, a unei linii de cale ferată, a unui baraj sau a unei mari parări la intrarea într-un sat, operarea unei mine, construcția unui supermarket, demolare de clădiri, modificarea unui parc natural ori a unui șantier arheologic). Ei își asumă roluri pentru a apăra puncte de vedere (de exemplu, ei pot lua în considerare mai multe opțiuni pentru a hotărî locul unui spital: un parc cu copaci de sute de ani, o fabrică dezafectată într-o zonă de patrimoniu, un câmp relativ neproductiv într-o zonă peri-urbană). Fiecare elev apără un punct de vedere (un activist pentru protecția mediului se poate opune construirii unui spital într-un parc, un apărător al patrimoniului industrial se poate opune demolării unei fabrici, un mic producător poate refuza să piardă pământ cultivabil). Elevii examinează opțiunile disponibile și iau hotărâri. Ei participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Interese opuse fac adesea dificile deciziile privind peisajul.

Obiectivele calitative privind peisajul îndreptățesc autoritățile publice competente să ia în considerare aspirațiile publicului în legătură cu trăsăturile peisajelor înconjurătoare.

V. Activități privind formularea concluziilor privind peisajul

Activitățile de raportare a peisajului te învață cum să prezinți rezultatele activităților desfășurate în legătură cu peisajul.

Scopuri

- ▶ Raportarea trăsăturilor semnificative sau caracteristice ale peisajului.
- ▶ Realizarea de hărți ale traseelor peisajului.
- ▶ Prezentarea informațiilor și mărturiilor strânse în legătură cu peisajul.
- ▶ Referirea la realizările artistice (literare, pictoriale, muzicale, teatrale, cinematografice).

Sugestii

- ▶ Încurajarea elevilor să împărtășească rezultatele cercetării lor.
- ▶ Folosirea diferitelor modalități de expresie (scrisă, orală, grafică, plastică, sonoră, limbaj corporal) pentru a reprezenta și evoca peisajul.
- ▶ Învățarea comunicării și dezbaterii (la început fără mijloace audio-vizuale, iar apoi cu acestea).
- ▶ Implicarea elevilor în evenimente legate de peisaje și promovarea schimbului de experiență.

Activitatea 21 – Traseul peisajului

Obiectiv

Prezentarea aspectelor caracteristice ale unui peisaj.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă și afară.

Când

Pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grupuri mici.

Durată

Între 30 și 60 minute, în 2 ședințe.

Echipament

Hartă și reprezentări de peisaje (fotografii, desene, picturi), hârtie de copiat, creioane negre și colorate.

Cum

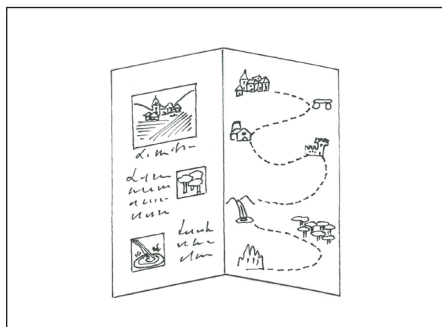
În clasă, elevii stabilesc un traseu de peisaj. Își imaginează ruta pe hartă, indicând punctele de oprire și timpul necesar pentru parcurgere. Pregătesc explicații despre peisaj, care pot fi furnizate la fiecare dintre punctele de oprire. Prezintă rezultatele activității lor familiilor și unui public mai larg.

Afară, elevii conduc un mic grup de persoane (familiile lor și alții) pe acest traseu, și la fiecare punct de oprire prezintă explicațiile pregătite.

Noțiuni cheie

Peisajul reprezintă un spațiu esențial pentru bunăstare și sănătate, atât fizică (plimbare, activități de timp liber, sport), cât și mentală (contemplare, inspirație).

Parcursul unui traseu prestabilit permite călătorului să observe peisajul fără să-i provoace daune.

Activitatea 22 – Peisajul nostru

Obiectiv

Raportarea percepției peisajului.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă și afară.

Când

Pe tot parcursul zilei.

Cu cine

Elevii lucrează în grupuri mici.

Durată

Mai multe sesiuni între 30 și 60 minute.

Echipament

Afară: un aparat de înregistrare, hârtie, creioane negre și colorate, caiete, hartă. În clasă: sul de hârtie pentru desen, creioane negre și colorate.

Cum

În clasă, elevii pregătesc un chestionar despre un peisaj cu care sunt familiarizați. Exemple de întrebări:

- ▶ Ce părți ale teritoriului și ce trăsături ale peisajului preferați (sau vă plac cel mai puțin)? De ce?
- ▶ Care sunt cele mai semnificative sau caracteristice trăsături ale peisajului (sau cele mai puțin semnificative și caracteristice)? De ce?
- ▶ Cunoașteți istoria teritoriului?
- ▶ Ați vrea să reabilitați sau să restaurați anumite aspecte sau părți ale acestui peisaj?
- ▶ Cunoașteți o operă de artă legată de el (scriere, pictură, piesă muzicală, film)?
- ▶ Cunoașteți tradiții sau obiceiuri legate de acest peisaj (bucătărie, dans, ritualuri, jocuri)?
- ▶ Cunoașteți abilități (construcții de case sau ziduri de piatră, metode de cultivare, de plantare și întreținere a copacilor), sau meserii (olărit, brodat) legate de el?

- ▶ Ce cunoștințe tradiționale (construcții de case sau ziduri de piatră, metode de cultivare, de plantare și întreținere a copacilor), sau meserii (olărit, brodat) sunt, după părerea voastră, legate de peisaj? Ce cunoștințe curente mai puteți cita?

Afară, elevii pun întrebările din chestionar familiilor sau altor persoane.

În clasă, elevii analizează răspunsurile, iar apoi verifică dacă rezultatele interviului îi fac să-și schimbe perceperea peisajului. Participă la o dezbatere generală.

Noțiuni cheie

Peisajele influențează felul în care indivizii și societățile gândesc, trăiesc și acționează. Peisajele poartă urmele adaptării indivizilor și societăților la mediul înconjurător.

Activitatea 23 – Albumul meu cu peisaje

Obiectiv

Prezentarea, schimbul și compararea informațiilor despre peisaje.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă.

Când

Pe tot parcursul zilei, în mai multe sesiuni.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Această activitate poate dura un semestru sau chiar tot anul.

Echiptament

Reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), caiete, creioane negre și colorate, lipici.

Cum

Fiecare elev pregătește un album pe care îl prezintă și îl ilustrează după cum dorește. Elevii își prezintă propriile descoperiri, impresii, reflecții în legătură cu peisajul și fac propuneri pentru protejarea, gestionarea și planificarea lui. Ei prezintă rezultatele muncii lor familiilor sau unui public mai larg.

Elevii creează o publicație privind peisajul, ori o prezentare audio-vizuală, menite să împartă rezultatele muncii lor cu elevi din alte școli, apropiate sau depărtate.

Noțiuni cheie

Cunoștințele despre peisaj cuprind multe discipline.

Împărtășirea cunoștințelor ne îmbogățește și promovează deschiderea minții.

Activitatea 24 – Peisajul meu arată astfel

Obiectiv

Încurajarea prezentării și comunicării de informații despre peisaje.

Materii

Știință și tehnologie, istorie, geografie, limbi străine, matematică, arte, educație fizică, educație civică.

Unde

În clasă.

Când

Pe tot parcursul zilei. Ziua poate fi ținută pe 20 octombrie, data Zilei Internaționale a Peisajului a Consiliului Europei.

Cu cine

Elevii lucrează individual și în grup.

Durată

Mai multe sesiuni de durată variabilă.

Echipament

Reprezentări ale peisajelor (fotografii, desene, picturi), echipament de desen sau artă grafică, instrumente muzicale, hărți.

Cum

Elevii organizează „Ziua peisajului”, la care își invită profesorii, familiile și, dacă se poate, un public mai larg. Ei pregătesc o expoziție (panouri de perete, machete, album cu peisaje) și o prezentare (piese de teatru, scenete, dialoguri, poezii sau lecturi de mărturie, înregistrări audio-video).

Se asigură că știu bine istoria și poziția geografică a școlii lor. Pregătesc intrarea școlii, clasa și curtea, pentru a-și primi oaspeții.

Noțiuni cheie

Interesul acordat peisajului ajută la promovarea protejării, gestionării și planificării sale.

Prezentarea și comunicarea informațiilor privind peisajul promovează conștientizarea valorii și rolului său.

Concluzie

Peisajul natural este viu, de o diversitate și o frumusețe extraordinară. De-a lungul secolelor, oamenii l-au cizelat, dând naștere la o și mai mare diversitate. Totuși, este necesar să luăm în considerare consecințele pe care transformările prea rapide și prea radicale le pot avea în decursul timpului.

Dezvoltarea agriculturii, pădurilor, tehnicilor de exploatare, producție industriale și minerale, a planificării regionale, urbane, transport, infrastructură, turism și recreere, și, la un nivel mai general, schimbările în economia mondială sunt într-adevăr, în multe cazuri, factori care accelerează transformările peisajelor.

Anumite culturi pot avea concepția lor proprie privind peisajul, dar toate culturile au în comun noțiunile de calitate a vieții și de mediu înconjurător viu. De aceea este necesar să continuăm să avem grijă de peisaj.

Sales agents for publications of the Council of Europe

Agents de vente des publications du Conseil de l'Europe

BELGIUM/BELGIQUE

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
<http://www.libeurop.be>

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
<http://www.jean-de-lannoy.be>

CANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
<http://www.renoufbooks.com>

CROATIA/CROATIE

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

CZECH REPUBLIC/ RÉPUBLIQUE TCHÈQUE

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: + 420 2 424 59 204
Fax: + 420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
<http://www.suweco.cz>

DENMARK/DANEMARK

GAD
Vimmelskæft 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: + 45 77 66 60 00
Fax: + 45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
<http://www.gad.dk>

FINLAND/FINLANDE

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: + 358 (0)9 121 4430
Fax: + 358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
<http://www.akateeminen.com>

FRANCE

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81
Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10
E-mail: publishing@coe.int
<http://book.coe.int>

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
<http://www.librairie-kleber.com>

NORWAY/NORVÈGE

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
<http://www.akademika.no>

POLAND/POLOGNE

Ars Polona JSC
25 Obbroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: + 48 (0)22 509 86 00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTUGAL

Marka Lda
Rua dos Correiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
E mail: apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

RUSSIAN FEDERATION/ FÉDÉRATION DE RUSSIE

Ves Mir
17b, Butlerova ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: + 7 495 739 0971
Fax: + 7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
<http://www.vesmirbooks.ru>

SWITZERLAND/SUISSE

Planetis Sàrl
16, chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

TAIWAN

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel.: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
E-mail: info@tycoon-info.com.tw
orders@tycoon-info.com.tw

UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: + 44 (0)870 600 5522
Fax: + 44 (0)870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

UNITED STATES and CANADA/ ÉTATS-UNIS et CANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Convenția Consiliului Europei privind Peisajul prevede ca părțile semnatare să se angajează să promoveze cursuri școlare care abordează, în domeniile relevante, valorile atașate peisajului și problemele ridicate de protecția, gestionarea și planificarea acestuia.

Această broșură pedagogică *Activități educative privind peisajul pentru învățământul primar*, își propune să trezească curiozitatea și interesul elevilor față de peisaj, invitându-i să se gândească la ceea ce înțeleg prin „peisaj”, împreună cu dimensiunile sale de mediu, sociale, culturale și economice, atât în spațiu, cât și în timp.

Activitățile pot determina elevii să-și imagineze care ar putea fi rolul lor, ca indivizi și membri ai societății, implicați activ în peisaj.

Aceste activități pot fi desfășurate în cadrul educației formale și non-formale.

Consiliul Europei este organizația principală a continentului în privința drepturilor omului. Ea cuprinde 47 de state membre, dintre care 28 sunt membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, un tratat conceput în scopul protejării drepturilor omului, democrației și statului de drept. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează implementarea Convenției în statele membre.

www.coe.int

<http://book.coe.int>
ISBN 978-92-871-8835-9
8,50€/17\$US

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE